

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1827

Brief van de minister van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 maart 2022

Uw Kamer heeft op 22 februari jl. de wens uitgesproken geraadpleegd te worden bij de totstandkoming van het Nederlandse Herstel- en Veerkrachtplan (HVP), waarmee aanspraak wordt gemaakt op middelen vanuit de Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF). Het kabinet heeft vervolgens toegezegd uw Kamer te betrekken bij het proces voorafgaand aan de formele dialoog met de Europese Commissie, zodat uw Kamer tijdig in de gelegenheid wordt gesteld bij te dragen aan het plan en in maart een eerste concept van het Nederlandse HVP aan uw Kamer te sturen.¹ Conform deze afspraken deel ik middels deze brief het eerste concept van het Nederlandse HVP met u. U treft dit eerste concept in de bijlage².

Verder informeer ik u in deze brief over de nationale en Europese randvoorwaarden die bij dit traject gelden, de inhoud van het eerste concept en het vervolgproces. Ik verheug mij op de inbreng van uw Kamer en vertrouw erop dat wij in gezamenlijkheid een stevig en ambitieus herstelplan voor Nederland verder vorm kunnen geven.

Nationale randvoorwaarden

In het coalitieakkoord staat dat de voor Nederland gereserveerde HVF-middelen alleen worden ingezet om reeds begrote en uit het coalitieakkoord volledig gedekte uitgaven te financieren³. Met dit als uitgangspunt is Rijksbreed gekeken naar kansrijke maatregelen voor opname in het HVP. Dit is de basis voor het eerste concept-HVP. Het eerste conceptplan bevat daarmee enkel eerder aangekondigde maatregelen. Sommige maatregelen zijn nog voorlopige uitwerkingen van het coalitieakkoord en zullen de komende maanden, in overleg met uw Kamer, nader worden uitgewerkt. In de context van het HVP zal er nader bekeken worden hoe de beschrijvingen het beste worden vormgegeven, rekening houdend met de nationale en Europese randvoorwaarden.

¹ Kamerstuk 35 925 IX, nr. 25

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' (2021) Kamerstuk 35 788, nr. 77

Europese randvoorwaarden

Alle nationale HVP's moeten voldoen aan strenge eisen die zijn vastgesteld in de HVF-verordening⁴. Om aanspraak te maken op HVF-middelen moeten lidstaten een HVP indienen met daarin ambitieuze hervormingen en investeringen. Dat is in lijn met de inzet van Nederland tijdens de onderhandelingen rondom de totstandkoming van het HVF in de zomer van 2020. Zo moeten, onder andere, 37% van de uitgaven klimaatgerelateerd zijn en 20% van de uitgaven gericht zijn op de digitale transitie. Verder moeten de HVP's aansluiten op de landspecifieke aanbevelingen van de Europese Commissie en de zes HVF-pijlers⁵.

Inhoud conceptplan

In het bijgevoegde eerste conceptplan staan 39 maatregelen, bestaande uit 23 investeringsplannen en 16 hervormingen. Het eerste conceptplan heeft daarmee een voorlopige omvang van EUR 7,7 mld. Alle ministeries hebben bijgedragen aan dit concept, waardoor het bredere hervormingsverhaal van Nederland goed naar voren komt. Omdat het Nederlandse HVP wordt gebruikt om reeds begrote of in het coalitieakkoord gedekte maatregelen te financieren draagt het integraal bij aan het realiseren van de plannen en ambities van dit kabinet. Het eerste conceptplan leunt dan ook op een aantal thema's die voor het kabinet van groot belang zijn, zoals klimaatverandering, volkshuisvesting en de arbeidsmarkt. Ook wordt geïnvesteerd in digitalisering, onderwijs en zorg.

Bevorderen groene transitie en verlaging stikstofuitstoot

Het conceptplan behelst een robuust pakket aan maatregelen die gericht de groene transitie in Nederland bevorderen. Zo worden bijvoorbeeld de auto- en energiebelastingen hervormd en worden de CO₂-heffing voor de industrie en de vliegbelasting aangescherpt. Deze hervormingen zullen onder andere tot een significante emissiereductie leiden. Ook wordt met dit conceptplan de stikstofproblematiek geadresseerd met maatregelen die de stikstofuitstoot in de agrarische, mobiliteits- en industriële sector verminderen. Verder zijn maatregelen opgenomen die gericht zijn op natuurherstel en -verbetering. Met opname van investeringen als Wind op Zee, waarmee de duurzame opwekcapaciteit wordt vergroot, wordt de broeikasuitstoot verminderd en de energietransitie gefaciliteerd.

Versnellen digitale transformatie

⁴ Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit

⁵ De zes HVF-pijlers zijn: (i) groene transitie, (ii) digitale transformatie, (iii) slimme, duurzame en inclusieve groei, (iv) sociale en territoriale cohesie, (v) gezondheid en economische, sociale en institutionele veerkracht en (vi) beleid voor de volgende generaties.

Nederland blijft fors investeren in digitalisering. Zo zijn projecten in dit eerste conceptplan opgenomen die zich richten op het versterken van de digitale vaardigheden van de (toekomstige) Nederlandse beroepsbevolking, ten goede van het groeipotentieel en de weerbaarheid van de economie. Ook wordt geïnvesteerd in veilige, slimme en duurzame mobiliteit, in kunstmatige intelligentie en in de ontwikkeling van quantum technologie. De Nederlandse strafrechtketen wordt verder gedigitaliseerd en dat biedt kansen om werk effectiever en efficiënter te doen, onder andere door de administratieve lasten en fouten in registraties terug te dringen en nieuwe manieren van werken te realiseren. Maatschappelijk biedt het kansen om professionals en burgers een betere informatiepositie te geven. Breder wordt het informatiebeheer van de overheid (digitaal) herijkt, zodat de transparantie en vindbaarheid daarvan toeneemt.

Uitbreiden woningmarkt

Dit kabinet zet in op het verbeteren van de beschikbaarheid, de betaalbaarheid en de kwaliteit van wonen. Om het woningtekort tegen te gaan zijn er tot 2030 ongeveer 900.000 woningen extra nodig. Dat betekent dat er ongeveer 100.000 woningen per jaar moeten worden gebouwd. De woningbouwimpuls gebruiken we om een deel van de woningbouwopgave te stimuleren. Tevens worden de verstoringen op de woningmarkt verminderd doordat de verruimde schenkingsvrijstelling eigen woning wordt geschrapt én door de leegwaarderatio af te schaffen, waardoor de belasting van het rendement op verhuurde woningen in box 3 meer zal gaan aansluiten bij de praktijk. Dit in aanloop naar het nieuwe stelsel box 3 werkelijk rendement.

Verbeteren van de arbeidsmarkt

Eén van de speerpunten van dit eerste concept-HVP is kansengelijkheid en bestaanszekerheid. Een belangrijk onderdeel van dit conceptplan is dan ook dat de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel ingrijpend wordt hervormd, met als doel dat deze beter aansluit bij de hedendaagse arbeidsmarkt. De verlaging van de zelfstandigenaftrek verlaagt de verschillen in fiscale behandeling tussen werknemers en zelfstandigen, waardoor een belangrijke prikkel voor schijnzelfstandigheid wordt aangepakt. Daarnaast heeft het conceptplan aandacht voor begeleiding van werk(loosheid)-naar-werk en de duurzame inzetbaarheid van mensen op de arbeidsmarkt. Verschillende maatregelen in dit eerste conceptplan zetten in op werkbegeleiding en scholing. Daarmee wordt beoogd de structurele veranderingen in de arbeidsmarkt, mede als gevolg van de coronacrisis, op te vangen.

Versterken van de publieke gezondheidssector

Tijdens de coronacrisis is nog duidelijker geworden hoe belangrijk een sterke gezondheidszorg is. In het eerste concept-HVP zijn dan ook investeringen opgenomen die tijdens de pandemie de zorgsector veerkrachtiger en

toekomstbestendiger hebben gemaakt, zoals de vergroting van de personele capaciteit en de uitbreiding van *intensive care* (IC)-units. Deze investeringen zijn onderdeel van een bredere kabinetsambitie voor een flexibele opschaling en inzet van de IC-capaciteit. Op termijn leiden de investeringen en hervormingen die in dit eerste conceptplan zijn opgenomen tot versterking van de publieke gezondheidszorg en de pandemische paraatheid.

Aanpakken witwassen en belastingontduiking

Het kabinet onderschrijft de noodzaak om agressieve belastingplanning aan te pakken om het belastingstelsel efficiënter en eerlijker te maken. Met het oog daarop zijn maatregelen opgenomen die tot de bestrijding van belastingontwijking leiden. Ook worden de grondslagen voor de belasting op bedrijven verbreed. Daarnaast zet het kabinet internationaal en nationaal sterk in op het voorkomen en bestrijden van witwassen en terrorismefinanciering. Nederland heeft daarom een groot aantal maatregelen genomen rondom belastingontduiking en antiwitwassen die terugkomen in het eerste concept-HVP.

Vervolgproces

Nadat uw Kamer is geraadpleegd zal de formele dialoog met de Europese Commissie en het consultatieproces voor het eerste conceptplan starten. De gesprekken met de Europese Commissie zullen zich richten op de verdere technische uitwerking en mogelijke aanvulling of vervanging van de hervormings- en investeringsplannen van het Nederlandse HVP. Het kabinet heeft gekozen voor een breed consultatieproces. Door middel van een publieke (internet)consultatie, die vanaf 28 maart 2022 loopt, wordt iedereen in de gelegenheid gesteld te reageren op dit eerste concept-HVP. Op verzoek van uw Kamer⁶ en conform de vereisten van de HVF-verordening zullen een aantal partijen, zoals medeoverheden, sociale partners, en organisaties die zich inzetten voor gendergelijkheid en gelijke kansen, gericht worden geconsulteerd.

De omvang van het huidige conceptplan (EUR 7,7 mld.) is bewust groter dan de financieringsenvelop voor Nederland in de HVF (EUR 4,7 mld., op basis van de meest recente berekeningen). Dat biedt ons de ruimte accenten te leggen in het definitieve Nederlandse HVP. Het kabinet gebruikt de ontvangen inbreng van uw Kamer en andere belanghebbenden, evenals de technische gesprekken met de Europese Commissie, als basis bij de totstandkoming van het definitieve HVP. Het streven is om een tweede, finale conceptversie van het HVP in juni 2022 aan uw Kamer te presenteren.

Gelet op de inherente complexiteit van het HVP, wil ik uw Kamer graag de mogelijkheid voor een technische briefing aanbieden. In deze briefing kunnen de ambtenaren van mijn ministerie het nationale en Brusselse proces verder

⁶ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1796

toelichten, en inhoudelijke vragen van leden van uw Kamer over het herstelplan beantwoorden. Mocht uw Kamer hier op in willen gaan, dan acht ik het wenselijk om de briefing te plannen tussen eind maart en medio mei, om uw Kamer ook via deze briefing te kunnen betrekken bij het proces richting het tweede, finale conceptplan.

De minister van Financiën,
S.A.M. Kaag